

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 910/12</i>
------------------	-----------------------

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **10 stycznia 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska (spr.) SSA Roman Skrzypek
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **10 stycznia 2013 r.**

na rozprawie

sprawy wniosku **K. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o ustalenie stanu konta

na skutek apelacji pozwanego organu rentowego

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **12 kwietnia 2012 r.** sygn. akt **IV U 596/11**

uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 1 marca 2011 r. i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania bezpośrednio temu organowi rentowemu

Sygn. akt III AUa 910/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 1 marca 2011 roku odmówił płatnikowi K. J. wydania decyzji ustalającej wysokość ewentualnej nadpłaty na dzień decyzji na jego koncie rozliczeniowym jak i wydania decyzji ustalającej ostateczne saldo rozliczeniowe na dzień wydania przedmiotowej decyzji na jego koncie rozliczeniowym przywołując brzmienie art. 83 ust. 1 pkt 3 i art. 24 ust. 6a – 6e ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wskazując w uzasadnieniu, iż pracochłonność czynności w kilkuset toczących się sprawach, w których istnieje konieczność „ręcznego” wyliczenia kwot podstaw wymiaru składek powoduje, że ustalenie dokładnego salda za sporny okres tj. do grudnia 2001 roku nie jest możliwe, co uzasadnia wydanie niniejszej decyzji.

W odwołaniu od wymienionej decyzji płatnik K. J. wniósł o jej zmianę domagając się ustalenia nadpłaty za okres do 1998 roku w kwocie 145426,84 złotych oraz jej zaliczenia na poczet przyszłych zobowiązań przy uwzględnieniu odsetek od ustalonej wartości nadpłaty.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie odwołania uznając swoje stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji za prawidłowe

w świetle dokonanych ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2012 roku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do rozpoznania wniosku płatnika z dnia 14 października 2010 roku i wydania decyzji, w której zostanie ustalona ewentualna nadpłata składek na ubezpieczenie społeczne do uiszczania, których był zobowiązany płatnik jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą i jako płatnik na dzień 1 października 2010 roku. Sąd pierwszej instancji ustalił, że płatnik pismami z dat: 25 września 2008 roku, 14 października 2010 roku i 29 grudnia 2010 roku domagał się ustalenia wysokości nadpłaty składek na ubezpieczenie społeczne. Organ rentowy wydając przedmiotową decyzję nie wskazał daty wniosku w następstwie którego decyzja została wydana. Płatnik ma interes prawny aby domagać się ustalenia nadpłacenia składek na ubezpieczenie społeczne. Zaskarżona decyzja nie rozstrzyga istoty sprawy i nie jest decyzją merytoryczną. Mając to na uwadze oraz nie przesądzając zasadności żądania płatnika Sąd wydał rozstrzygnięcie wskazując przepis art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. jako jego podstawę prawną.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. zarzucając orzeczeniu błędną i dowolną ocenę stanu faktycznego sprawy pomijając kwestię, iż wydanie decyzji w aktualnym stanie nie jest możliwe ponieważ wszelkie wyliczenia byłyby obarczone błędem wynikającym z faktu braku ostatecznego rozstrzygnięcia spornych rozliczeń płatnika jak i naruszenie przepisu art. 24 ust. 6a – 6e ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędną jego wykładnię. W konkluzji apelujący wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie odwołania względnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył, co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. jest uzasadniona w zakresie wywołującym jedynie skutek w postaci uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji jak i decyzji organu rentowego z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu.

Przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie jest ustalenie uprawnień płatnika do skutecznego zgłoszenia wniosku o dokonanie przez organ rentowy ustaleń w zakresie jego zadłużenia jako płatnika składek na ubezpieczenie społeczne. Analiza treści jego pism kierowanych do organu rentowego wskazuje, iż żądał on wskazania wielkości nadpłaty składek za okres lat 1994 – 1998 (co do której jak to wynika z treści pisma płatnika z dnia 14 października 2010 roku organ rentowy nigdy nie zgłaszał zastrzeżeń i ich nie kwestionował) oraz zaliczenia tej nadpłaty na poczet zobowiązań wobec ZUS (przy uwzględnieniu należnych odsetek) jak i zwrotu ewentualnej nadpłaty po rozliczeniach na jego

konto. Organ rentowy rozpoznając tak zgłoszone roszczenie płatnika odmówił wydania decyzji przywołując brak rozliczenia ostatecznego konta płatnika wynikającego z wciąż toczących się czynności ustalającej wielkości zobowiązań w poszczególnych indywidualnych sprawach ubezpieczonych. Jako podstawę prawną wskazał przepis art. 83 ust. 1 pkt 3 oraz art. 24 ust. 6a – 6e ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych. Sąd pierwszej instancji natomiast uwzględniając żądania płatnika zobowiązał organ rentowy do ustalenia ewentualnej nadpłaty na dzień 1 października 2010 roku wskazując na brak merytorycznego załatwienia wniosku przez organ rentowy jak i przepis art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. jako podstawy swojego orzeczenia. Odnosząc się do treści wydanych przez obydwu organy rozstrzygnięć należy zauważyć, iż w żadnej mierze wskazane w nich podstawy prawne nie uzasadniają przyjętych stanowisk. I tak jeśli chodzi o decyzję organu rentowego przywołany przepis art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi jedynie normę o charakterze procesowym umożliwiającą stronie zgłoszenie do sądu odwołania w razie niewydania decyzji w terminie dwóch miesięcy od dnia zgłoszenia wniosku o roszczenie. W żadnej mierze podana norma – jak i wskazany także w decyzji przepis art. 24 ust. 6a – 6e tej samej ustawy – nie stanowi uprawnienia dla organu rentowego do odmowy wydania decyzji w załatwieniu zgłoszonych przez stronę żądań. Także przywołany w uzasadnieniu wyroku przez Sąd pierwszej instancji przepis art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w żadnej mierze nie może uzasadnić poprawności wydanego orzeczenia. Podany przepis prawa nakazuje bowiem sposób załatwienia odwołania poprzez jego uwzględnienie i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy. Zobowiązanie organu rentowego do wydania decyzji, w której zostanie ustalona ewentualna nadpłata na wskazany przez Sąd Okręgowy termin w żadnym względzie nie jest orzeczeniem istoty sprawy. Orzeczenie tej ostatniej to w niniejszej sprawie nic innego niż ostateczne rozliczenie konta płatnika. Sąd pierwszej instancji tego typu czynności dowodowych jak i ustaleń faktycznych wraz z oceną prawną nie przeprowadził i z tego powodu wydane rozstrzygnięcie nie może zostać zaakceptowane. Na marginesie tych uwag Sąd Apelacyjny pragnie zauważyć, iż ustawodawca przewidział w art. 477¹⁴ § 3 k.p.c. możliwości rozstrzygania w sytuacji gdy organ rentowy nie wyda w terminie decyzji. Wówczas Sąd Okręgowy rozpoznający odwołanie przy braku decyzji może zobowiązać organ rentowy do jej wydania zakreślając termin wydania decyzji oraz zawiadamiając organ nadrzędny o sprawie lub orzec co do istoty sprawy. Również w tych ramach ustawowych orzeczenie Sądu pierwszej instancji się nie mieści. Samo zobowiązanie organu rentowego do wydania decyzji bez wskazania terminu jej wydania nie stanowi o wydaniu rozstrzygnięcia w oparciu o podaną normę prawa. Tym bardziej, iż treść wydanego wyroku nie uwzględnia dwutorowo określonych przez odwołującego żądań. Mianowicie domaga się on zarówno ustalenia wielkości jego nadpłaty za okres lat 1994 – 1998 jak i jako drugie żądanie jej rozliczenia z zobowiązaniami wobec organu rentowego. Tak sformułowane roszczenia winny stanowić przedmiot sprawy już na etapie postępowania administracyjnego, w trakcie którego organ rentowy winien w oparciu o dostępne mu prawne warunki procedowania odnieść się do tych żądań. Sąd Apelacyjny nie posiada wiedzy w zakresie stanu aktualnych ustaleń organu rentowego. Jednak pragnie zauważyć, iż sformułowane przez płatnika roszczenia nie muszą być w całości traktowane jako żądanie ostatecznego rozliczenia konta. Domaga się on bowiem w pierwszej kolejności potwierdzenia przez organ rentowy istnienia niekwestionowanej nadpłaty na jego koncie obejmującej okres lat 1994 – 1998. Jeżeli taki fakt w rzeczywistości istnieje i organ rentowy jest w stanie stwierdzić stan konta na okres obejmujący podane lata to możliwym mogłoby być załatwienie tak zgłoszonej części roszczenia poprzez wydanie chociażby zaświadczenia w trybie art. 217 i 218 k.p.a. w związku z art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zaświadczenie takie jest jedynie odzwierciedleniem stanu wiedzy organu rentowego i nie tworzy ani nie uchyla oraz nie zmienia istniejących stosunków prawnych. Nie wymaga także przeprowadzania postępowania poza postępowaniem wyjaśniającym i równoległe z nim może się toczyć postępowanie w sprawie sensu stricto (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2009 roku w sprawie sygn. akt II UK 52/09 opublikowany w LEX nr 559957). Ograniczenia dla organu rentowego nie stanowi w tej mierze treść żądania wnioskodawcy formułującego roszczenie o wydanie decyzji w podanym przedmiocie. To organ rentowy dokonując prawidłowej analizy treści zgłoszonego wniosku winien ustalić prawne możliwości jego załatwienia i w tak określonych ramach prawnych odnieść się merytorycznie do wniosku. Co do pozostałych żądań płatnika to niewątpliwie prawidłowe rozliczenie konta wymaga ostatecznego ustalenia stanu wzajemnych zobowiązań i ich rozliczenia między innymi w ramach przewidzianych art. 24 ust. 6a – 6e ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przyjmując na obecnym etapie postępowania za uprawniony pogląd organu rentowego o braku ostatecznie dokładnych danych – ze względu na brak statusu prawomocności wszystkich spraw rozliczeniowych – pozwalających na dokonanie precyzyjnego rozliczenia

stanu konta płatnika należy zauważyć, iż przedmiotowa odmowna decyzja organu rentowego nie znajduje swojego uzasadnienia. Organ rentowy prowadząc postępowanie kieruje się normami prawa w tym stosownie do treści art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przepisami kodeksu postępowania administracyjnego. Kodeks ten przewiduje zasady i reguły postępowania organu w sytuacji między innymi braku możliwości załatwienia wniosku w danej chwili stanowiąc chociażby o możliwości czy to odmowy wszczęcia postępowania z uzasadnionych powodów (art. 61a k.p.a.), czy też zawieszenia postępowania w stanie zależności treści decyzji od rozstrzygnięcia innego organu czy sądu (art. 97 k.p.a.).

Reasumując Sąd Apelacyjny uznał wydane w sprawie rozstrzygnięcia za nieprawidłowe i wymagające uchylecia z przyczyn uprzednio wskazanych.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego znajduje swoją podstawę prawną w treści powołanych przepisów prawa i art. 477^{14a} k.p.c.

(...)

(...)

(...)